

ZÁKON

ze dne ... 2018,

**kterým se mění zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů,
a další související zákony**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna soudního řádu správního

Čl. I

Zákon č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění zákona č. 192/2003 Sb., zákona č. 22/2004 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 555/2004 Sb., zákona č. 127/2005 Sb., zákona č. 350/2005 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 79/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 159/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 216/2008 Sb., zákona č. 301/2008 Sb., zákona č. 314/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 320/2009 Sb., zákona č. 118/2010 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 294/2010 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 130/2011 Sb., zákona č. 303/2011 Sb., zákona č. 275/2012 Sb., zákona č. 396/2012 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 87/2015 Sb., zákona č. 375/2015 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 322/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 222/2017 Sb., zákona č. 225/2017 Sb. a zákona č. 355/2017 Sb. se mění takto:

1. V § 4 odst. 2 se doplňuje písm. d), které zní:

„d) o vydání zajišťovacího příkazu.“

2. V § 7 se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) K řízení o vydání zajišťovacího příkazu je příslušný krajský soud, v jehož obvodu má ten, vůči kterému by měl být zajišťovací příkaz vydán, bydliště nebo sídlo.“

Dosavadní odstavce 5 a 6 se označují jako odstavec 6 a 7.

3. V § 31 odst. 2 se za slova „jakož i jiných rozhodnutí, jejichž důsledkem je omezení osobní svobody cizince,“ vkládají slova „v řízení o vydání zajišťovacího příkazu,“.

4. Za § 101f se vkládají nové § 101g až 101k, které včetně nadpisů znějí:

„Díl 9

Řízení o vydání zajišťovacího příkazu

§ 101g

Návrh

(1) Návrh na vydání zajišťovacího příkazu je oprávněn podat správní orgán, kterému byla zákonem svěřena působnost v oblasti správy daní.

(2) Odpůrcem je ten, vůči kterému má být zajišťovací příkaz vydán.

(3) Návrh kromě obecných náležitostí podání (§ 37 odst. 2 a 3) musí obsahovat

- a) návrhové body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů navrhuje navrhovatel vydat zajišťovací příkaz,
- b) vymezení způsobu, jakým navrhovatel dospěl k výši částky, která má být zajišťovacím příkazem zajištěna,
- c) odůvodnění, proč nelze použít jiný právní prostředek k zajištění úhrady daně,
- d) jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést,
- e) číslo účtu, na který má být částka složena,
- f) návrh výroku rozsudku.

§ 101h

Podmínky pro vydání zajišťovacího příkazu

(1) Zajišťovací příkaz lze vydat pouze v případě, je-li zde odůvodněná obava, že daň, u které dosud neuplynul den splatnosti, nebo daň, která nebyla dosud stanovena, bude v době její vymahatelnosti nedobytná, nebo že v této době bude její vybrání spojeno se značnými obtížemi.

(2) Navrhovatel je povinen v návrhu na vydání zajišťovacího příkazu uvést a odůvodnit, zda má být částka, která má být zajišťovacím příkazem zajištěna, uhrazena odpůrcem v den vyhlášení rozsudku, v den doručení rozsudku odpůrci nebo ve lhůtě do 3 dnů od doručení rozsudku odpůrci. Úhrada částky v den vyhlášení rozsudku je možná pouze, hrozí-li nebezpečí z prodlení.

§ 101i

Rozsudek

(1) Při rozhodování je soud vázán rozsahem a důvody návrhu.

(2) O návrhu rozhoduje soud podle skutkového stavu, který tu je v době rozhodnutí soudu.

(3) Dojde-li soud k závěru, že je zde důvod pro vydání zajišťovacího příkazu, rozsudkem uloží odpůrci úhradu v rozsudku uvedené částky. Soud současně určí, zda v rozsudku uvedená částka má být uhrazena v den vyhlášení rozsudku, v den doručení rozsudku odpůrci, nebo ve lhůtě do 3 dnů od doručení rozsudku odpůrci.

(4) Rozsudek soud doručí účastníkům a vyvěsí jej na úřední desce soudu. Rozsudek nabývá právní moci dnem vyvěšení.

§ 101j

Návrh na zrušení rozsudku

(1) Pominou-li po vydání rozsudku o vydání zajišťovacího příkazu důvody pro jeho vydání, navrhovatel bezodkladně podá návrh na zrušení rozsudku o vydání zajišťovacího příkazu.

(2) Zjistí-li navrhovatel po vydání rozsudku o vydání zajišťovacího příkazu důvody pro snížení původní částky uvedené v zajišťovacím příkazu, podá bezodkladně návrh na změnu rozsudku o vydání zajišťovacího příkazu.

(3) Pro tato řízení platí ustanovení tohoto dílu obdobně.

§ 101k

Zvláštní ustanovení o řízení

(1) Soud rozhodne o návrhu na vydání zajišťovacího příkazu do dvou pracovních dnů poté, kdy návrh došel soudu. Jednání není třeba nařizovat.

(2) Poučení o osobě soudce a o soudních osobách se doručí účastníkům společně s rozsudkem, není-li soudem určeno jinak.

(3) Návrh na vydání zajišťovacího příkazu se doručí odpůrci současně s rozsudkem. Soud může odpůrci uložit, aby k návrhu podal vyjádření; v takovém případě soud odpůrci návrh doručí před vydáním rozsudku a současně mu určí lhůtu pro vyjádření.

(4) Kasační stížnost navrhovatele proti zamítnutí nebo odmítnutí návrhu na vydání zajišťovacího příkazu není přípustná; to neplatí, je-li důvodem pro podání kasační stížnosti podjatost soudce či soudní osoby.

ČÁST DRUHÁ

Změna daňového řádu

Čl. II

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění zákona č. 30/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 375/2015 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 368/2016 Sb., zákona č. 170/2017 Sb. a zákona č. 94/2018 Sb., se mění takto:

1. § 167 zní:

„§ 167

Zajišťovací příkaz

(1) Dospěje-li správce daně k tomu, že jsou zde důvody pro vydání zajišťovacího příkazu podá návrh na vydání zajišťovacího příkazu k soudu.

(2) Důvody pro vydání zajišťovacího příkazu a další náležitosti návrhu na jeho vydání stanoví zvláštní právní předpis upravující řízení před správními soudy.“

2. § 168 odst. 1 až 3 zní:

„(1) Pomine-li před stanovením daně nebo před dnem její splatnosti důvod, pro který bylo soudem rozhodnuto o zajištění daně, správce daně bezodkladně navrhne soudu, aby rozsudek o vydání zajišťovacího příkazu zrušil.

(2) Zjistí-li správce daně před stanovením daně nebo před dnem její splatnosti důvody pro snížení původní výše zajištění, bezodkladně navrhne soudu, aby rozsudek o vydání zajišťovacího příkazu změnil.

(3) Vznikl-li v důsledku nového soudního rozhodnutí vratitelný přeplatek, správce daně jej vrátí bez žádosti do 15 dnů od jeho vzniku.“

Čl. III

Přechodná ustanovení

1. Pro řízení o zajišťovacím příkazu vydaném do účinnosti tohoto zákona platí dosavadní právní předpisy.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o dani z přidané hodnoty

Čl. IV

Ust. § 103 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění zákona č. 302/2008 Sb., 370/2011 Sb., včetně nadpisu zní:

„§ 103

Zvláštní ustanovení o zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň

Hrozí-li nebezpečí z prodlení, správce daně v návrhu na vydání zajišťovacího příkazu navrhne soudu, aby uložil úhradu částky, která má být zajištěna, v den vyhlášení rozsudku.“

ČÁST ČTVRTÁ

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu a vysvětlení nezbytnosti nové právní úpravy

Předložený návrh zákona obsahuje návrh změny řízení o vydání zajišťovacího příkazu. V současné době je kompetence vydávat zajišťovací příkaz svěřena správci daně, tj. orgánu veřejné moci, kterému byla zákonem svěřena působnost v oblasti správy daní. Typicky se jedná o orgány Finanční, příp. Celní, správy. Bohužel, jsme v poslední době svědky toho, že tyto úřady nevykonávají tuto svoji kompetenci v zákonných mezích, když jejich rozhodovací činnost je častým předmětem soudního přezkumu, při kterém soud vysloví nezákonnost takového rozhodnutí. Avšak s ohledem na povahu a účinky zajišťovacího příkazu, který mnohdy působí na daňový subjekt až likvidačně, je následná náprava nezákonného stavu obtížná či nemožná. Je otázkou, nakolik je sama Finanční správa schopna korigovat svá rozhodnutí tak, aby vydávání nezákonných rozhodnutí bylo minimalizováno.

Z tohoto důvodu je předmětem tohoto návrhu zákona změna úpravy řízení o zajišťovacím příkazu tak, kdy by na místo správce daně o vydání zajišťovacího příkazu rozhodoval správní soud. Bude tak zajištěna nestrannost rozhodování a garance zákonných práv daňových subjektů. Navržená úprava má své ideové východisko v řízení o vzetí do vazby.

Návrh předpokládá, že by o zajišťovacím příkazu rozhodoval samosoudce krajského soudu, a to v řízení zahájeném na návrh navrhovatele, správce daně. Ten bude povinen v návrhu vylicít všechny rozhodné skutkové a právní okolnosti, tedy, že jsou zde důvody pro vydání zajišťovacího příkazu a tyto soudu doložit.

Z věcného pohledu nedochází stran důvodů pro vydání zajišťovacího příkazu k žádné změně. Je přejímána stávající textace z daňového řádu.

Dospěje-li soud k názoru, že zde důvody pro vydání zajišťovacího příkazu jsou dány, rozhodne v dané věci rozsudkem, proti kterému bude daňový subjekt oprávněn podat kasační stížnost. V opačném případě návrh správce daně zamítne; v takovém případě nebude správce daně oprávněn kasační stížnost podat.

S ohledem na nutnost zajištění určité částky v krátkém čase, bude soud povinen rozhodnout do dvou pracovních dnů od doručení návrhu.

2. Zhodnocení souladu návrhu zákona s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy a s ústavním pořádkem České republiky

Návrh je v souladu s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy a s ústavním pořádkem České republiky.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s právem Evropské unie

Návrh je v souladu s právem Evropské unie.

4. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované úpravy, zejména nároky na státní rozpočet, rozpočty obcí a krajů

Navrhovaná právní úprava nebude mít negativní hospodářský a finanční dopad na státní rozpočet, rozpočty obcí a krajů.

5. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na bezpečnost nebo obranu státu ve smyslu usnesení vlády č. 343/D z roku 2015.

II. Zvláštní část

K části první – změna soudního řádu správního

K čl. I

K bodu 1 (§ 4 odst. 2)

Do ust. § 4 odst. 2 soudního řádu správního se vkládá nové písm. d), které uvádí, že ve správním soudnictví správní soudy rozhodují i v řízení o vydání zajišťovacího příkazu.

K bodu 2 (§ 7 odst. 5)

V řízení o vydání zajišťovacího příkazu bude rozhodovat krajský soud místně příslušný dle bydliště či sídla daňového subjektu, vůči kterému by měl být zajišťovací příkaz vydán.

K bodu 3 (§ 31 odst. 2)

Krajské soudy budou v řízení o zajišťovacích příkazech rozhodovat samosoudcem.

K bodu 4 (§ 101g až 101k)

K § 101g

Dané ustanovení vymezuje účastníky řízení o vydání zajišťovacího příkazu, kterým bude navrhovatel (správce daně) a odpůrce (daňový subjekt). Řízení bude zahájeno k návrhu navrhovatele, který bude muset být odůvodněn. Kromě obecných náležitostí bude muset návrh obsahovat i náležitosti zvláštní, a to návrhové body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů navrhuje navrhovatel vydat zajišťovací příkaz, vymezení způsobu, jakým navrhovatel dospěl k výši částky, která má být zajišťovacím příkazem zajištěna, odůvodnění, proč nelze použít jiný právní prostředek k zajištění úhrady daně, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést, číslo účtu, na který má být částka složena a návrh výroku rozsudku. Součástí návrhu bude i uvedení okamžiku, ke kterému má být navrhovaná částka uhrazena (viz § 101h).

K § 101h

Podmínky pro vydání zajišťovacího příkazu jsou obsahově totožné s podmínkami doposud uvedenými v ust. § 167 daňového řádu a v ust. § 103 zákona o dani z přidané hodnoty.

K § 101i

O vydání zajišťovacího příkazu rozhodne soud rozsudkem s tím, že ve výroku rovněž uvede, zda má být tam uvedená částka uhrazena v den vydání rozsudku, v den doručení

rozsudku odpůrci či ve lhůtě do tří dnů od doručení rozsudku odpůrci. Proto, aby nedošlo ke zmaření účelu zajišťovacího příkazu, nabývá rozsudek právní moci okamžikem vyvěšení na úřední desce. "

K § 101j

Protože po vydání rozsudku o vydání zajišťovacího příkazu může dojít prominutí důvodů, pro jeho vydání, nebo zde mohou nastat důvody pro snížení částky uvedené v zajišťovacím příkaze, je navrhovateli dána povinnost v takových případech podat návrh na zrušení, resp. změnu rozhodnutí o vydání zajišťovacího příkazu. Soud o takovém návrhu rozhodne dle obdobných pravidel jako o návrhu na vydání zajišťovacího příkazu.

K § 101k

Předmětné ustanovení reaguje na určitá specifika řízení o vydání zajišťovacího příkazu. S ohledem na předběžný charakter zajišťovacího příkazu a na jeho účel bude soud povinen vydat rozhodnutí do dvou pracovních dnů od doručení perfektního návrhu. Aby nedošlo ke zmaření účelu vydání zajišťovacího příkazu a současně z důvodu předcházení možným snahám odpůrce o znesnadnění vymáhání částky uvedené v zajišťovacím příkaze, bude soud zpravidla rozhodovat bez nařízení jednání s tím, že jak návrh na vydání zajišťovacího příkazu, tak i poučení o osobě soudce a o soudních osobách, bude účastníkům doručeno společně s rozhodnutím ve věci samé. Soud je však oprávněn odpůrci uložit vyjádření k návrhu, případně i nařídit v dané věci jednání. Oprávněným prostředkem proti rozhodnutí soudu je kasační stížnost. Ta je však v případě navrhovatele přípustná pouze v případě, že by v soudním řízení byla pochybnost pro podjatost soudce či soudní osoby. Odpůrce je oprávněn podat kasační stížnost jak z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 soudního řádu správního, tak i z důvodu podjatosti.

K části druhé – změna daňového řádu

K čl. II

K bodu 1 (§ 167)

Dané ustanovení reaguje na novelu soudního řádu správního, ve které jsou uvedeny podmínky pro vydání zajišťovacího příkazu. Tyto tak již nebudou stanoveny v daňovém řádu.

K bodu 2 (§ 168 odst. 1 až 3)

Novela ruší původní odst. 1 až 3 a nahrazuje je novým textem v návaznosti na novelu soudního řádu správního. Nový text navazuje na původní povinnost správce daně i po vydání zajišťovacího příkazu zkoumat, zda trvají podmínky pro jeho vydání, či zda by výše zajišťované daně neměla být nižší. Pakliže správce daně dospěje k závěru, že by mělo dojít ke změně zajišťovacího příkazu, bude dávat nový návrh na zrušení či změnu zajišťovacího příkazu ke správnímu soudu. Obecně je třeba uvést, že daňový subjekt má právo podat správci daně podnět k přezkoumání, zda podmínky pro vydání zajišťovacího příkazu trvají, či zda zde není důvod pro snížení výše zajišťované částky. Správce daně

K čl. III

K bodu 1

Zajišťovací příkaz doposud vydaný a řízení o něm proběhne podle dosavadní právní úpravy.

K části třetí – změna zákona o dani z přidané hodnoty

K čl. IV (§ 103)

Dané ustanovení reaguje na novelu soudního řádu správního, ve které jsou veškeré uvedeny podmínky pro vydání zajišťovacího příkazu, a to včetně okamžiku, ke kterému má být zajišťovaná částka uhrazena. Je-li správce daně toho názoru, že je zde nebezpečí z prodlení, navrhne soudu, aby zajišťovaná částka byla splatná ke dni vyhlášení rozsudku a svůj návrh odůvodní.

K části čtvrté

Takto stanovené datum nabytí účinnosti zahrnuje dostatečnou legisvakanční lhůtu potřebnou pro zajištění řádné aplikace navrhovaných změn.

V Praze dne 16. 7. 2018

Miroslav Kalousek, v. r.

Zbyněk Stanjura, v. r.

Jan Farský, v. r.

Dominik Feri, v. r.

Helena Langšádlová, v. r.

Markéta Pekarová Adamová, v. r.

Karel Schwarzenberg, v. r.

Vlastimil Válek, v. r.

Pavel Blažek, v. r.

Jana Černochová, v. r.

Jan Skopeček, v. r.

Vojtěch Munzar, v. r.

Marek Benda, v. r.

Petr Pávek, v. r.

Věra Kovářová, v. r.

Vít Rakušan, v. r.

Petr Gazdík, v. r.

Jana Krutáková, v. r.